

3. Hrabovs'kyu I.S., Baranov A.I. *Metodychni aspekty vyznachennya efektyvnosti upravlinnya obihovymy koshtamy pidpryyemstva na osnovi pokaznykiv obihovosti // Kryms'kyu ekonomichnyy visnyk. Naukovyy zhurnal. – 2015 - №5 (06). – S. 99-103.*

ДАНИ ПРО АВТОРА

Кучменко Віталій Олександрович, старший викладач кафедри економіки підприємства, Житомирський державний технологічний університет
вул. Черняхівського, 103, м. Житомир, 10005, Україна
e-mail: vitaliy.kuchmenko@i.ua

ДАНИЕ ОБ АВТОРЕ

Кучменко Виталий Александрович, старший преподаватель кафедры экономики предприятия, Житомирский государственный технологический университет
ул. Черняховского, 103, г. Житомир, 10005, Украина
e-mail: vitaliy.kuchmenko@i.ua

DATA ABOUT THE AUTHOR

Kuchmenko Vitaliy Alexandrovich, Senior Lecturer, Department of Enterprise Economics, Zhytomyr State Technological University
103, Chernyakhovsky Street, Zhitomir, 10005, Ukraine
e-mail: vitaliy.kuchmenko@i.ua

Рецензент: Тарасюк Галина Миколаївна, доктор економічних наук, професор кафедри менеджменту організацій і адміністрування Житомирського державного технологічного університету

УДК 338.43

DOI: 10.24411/2306–546X-2017-00032

МІСЦЕ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ У РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Овсієнко А.М.

Предметом дослідження є державна підтримка сільського господарства в умовах дії кризи.

Метою наукового дослідження є аналіз особливостей розвитку концептуальних основ державної підтримки сільського господарства України та розроблення рекомендацій щодо їх практичної реалізації.

Методи дослідження. У процесі дослідження були застосовані такі загальні та конкретні наукові методи дослідження: логічного аналізу, методів формальної та діалектичної логіки, узагальнення літературних та інформаційних джерел, наукового абстрагування, нормативний метод з метою визначення нормативів державної підтримки. Застосування методів порівняльного та статистичного аналізу, методів кількісного і якісного аналізу, а також наукового передбачення та прогнозування сприяло наданню пропозицій щодо підвищення ефективності державної підтримки у забезпеченні сталого розвитку аграрного сектора економіки і продовольчої безпеки держави.

Методологія проведення роботи. Методологічною основою дослідження є фундаментальні положення економічної теорії, теорії фінансів, банківської справи та основні положення сучасної теорії аграрної економіки, наукові праці відомих вітчизняних і зарубіжних учених, що стосуються питань державної підтримки сільського господарства;

Результати роботи. У контексті означеної проблематики здійснено спробу розкрити особливості сучасної державної підтримки АПК в Україні; виявити та обґрунтувати місце сільського господарства у пріоритетах держави.

Галузь застосування результатів. Результати даного дослідження можуть бути застосовані у сфері вивчення проблем державної підтримки підприємств АПК в Україні.

Висновки. Аграрна політика країни має бути спрямована на розвиток сталого та конкурентоспроможного агропромислового виробництва, підвищення якості життя й соціальної інфраструктури на сільських територіях. У найближчій перспективі державі слід продовжувати політику участі в економічному процесі як безпосередньому суб'єкті суспільних і економічних відносин, що сприятиме посиленню підтримки ринкових інституцій і розвитку інфраструктури АПК.

Ключові слова: сільське господарство, фінансування, сільськогосподарські підприємства, державна підтримка, дотація, субсидія, субвенція.

МЕСТО ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОДДЕРЖКИ В РАЗВИТИИ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА

Овсиенко А.Н.

Предметом исследования является государственная поддержка сельского хозяйства в условиях воздействия кризиса.

Целью научного исследования является анализ особенностей развития концептуальных основ государственной поддержки сельского хозяйства Украины и разработка рекомендаций по их практической реализации.

Методы исследования. В процессе исследования были применены такие общие и конкретные научные методы исследования: логического анализа, методов формальной и диалектической логики, обобщение литературных и информационных источников, научного абстрагирования, нормативный метод с целью определения нормативов государственной поддержки. Применение методов сравнительного и статистического анализа, методов количественного и качественного анализа, а также научного предвидения и прогнозирования способствовало предоставлению предложений по повышению эффективности государственной поддержки в обеспечении устойчивого развития аграрного сектора экономики и продовольственной безопасности государства.

Методология проведения работы. Методологической основой исследования являются фундаментальные положения экономической теории, теории финансов, банковского дела и основные положения современной теории аграрной экономики, научные труды известных отечественных и зарубежных ученых, касающиеся вопросов государственной поддержки сельского хозяйства.

Результаты работы. В контексте обозначенной проблематики предпринята попытка раскрыть особенности современной государственной поддержки АПК в Украине; выявить и обосновать место сельского хозяйства в приоритетах государства.

Область применения результатов. Результаты данного исследования могут быть применены в области изучения проблем государственной поддержки предприятий АПК в Украине.

Выводы. Аграрная политика страны должна быть направлена на развитие устойчивого и конкурентоспособного агропромышленного производства, повышения качества жизни и социальной инфраструктуры на сельских территориях. В ближайшей перспективе государству следует продолжать политику участия в экономическом процессе как непосредственном субъекте общественных и экономических отношений, будет способствовать усилению поддержки рыночных институтов и развития инфраструктуры АПК.

Ключевые слова: сельское хозяйство, финансирование, сельскохозяйственные предприятия, государственная поддержка, дотация, субсидия, субвенция.

THE PLACE OF STATE SUPPORT IN AGRICULTURE DEVELOPMENT

Ovsienko A.M.

Research subject. The state support of agriculture in conditions of the crisis.

Research purpose. Analyzing the peculiarities in development of conceptual foundations of agriculture state support in Ukraine and working out recommendations for their practical implementation.

Research methods. The following general and specific scientific research methods were used in research process: logical analysis, methods of formal and dialectical logic, generalization of literary and informational sources, scientific abstraction, normative method for the purpose of determining the state support norms. The application of methods of comparative and statistical analysis, quantitative and qualitative analysis methods, as well as scientific prediction and forecasting has made it possible to make propositions for increasing the effectiveness of state support in ensuring the agrarian sector sustainable development and food security of the state.

Research methodology. The fundamental positions of economic theory, theory of finance, banking, and the main statements of modern agrarian economics theory, scientific works of well-known domestic and foreign scientists concerning agriculture state support.

Research results. In the context of given problems the attempt to reveal the peculiarities of modern state support for agro-industrial complex in Ukraine has been made as well as to identify and to prove the place of agriculture in state priorities.

Results implementation. The results of investigation can be applied in studying the problems of agribusiness enterprises state support in Ukraine.

Conclusions. The state agrarian policy should be aimed to the development of sustainable and competitive agro-industrial production, improving the living standards and social infrastructure in rural areas. In the near-term future the state should continue the policy of participation in the economic process as a direct subject of social and economic relations. That will help in strengthening the support of market institutions and developing agro-industrial complex infrastructure.

Key words: agriculture, financing, agricultural enterprises, state support, subsidy, subvention.

Сільське господарство у сучасних умовах є однією з найбільш важливих галузей вітчизняної економіки. В силу підвищеної чутливості до впливу різного роду негативних чинників нестабільності, сільське господарство потребує певної державної підтримки.

Здійснення належної державної підтримки товаровиробників АПК багато в чому залежить від пріоритетів проведення економічної політики в країні, від ролі держави в регулюванні ринкової економіки, а її ефективність визначається наявністю відповідних механізмів реалізації. При цьому проблема визначення обсягів державної підтримки АПК зумовлена не лише загальноекономічними, але й політичними чинниками.

Метою статті є виявлення характерних особливостей і недоліків системи державної підтримки підприємств аграрної сфери.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Проблематику дослідження державної підтримки сільськогосподарського виробництва займають багато вчених, зокрема: В. Андрійчук, В. Бойко, П. Гайдуцький, Б. Кваснюк, Ю. Лузан, В. Месель-Веселяк, О. Могильний, А. Стельмащук, П. Саблук, Г. Черковський та ін., які в своїх працях обґрунтували необхідність державної підтримки аграрної сфери, а також запропонували шляхи вдосконалення системи бюджетного фінансування сільського господарства.

Довгий час Україна вважалась сільською країною, навіть зараз, незважаючи на наші досягнення в різних сферах, сільське господарство є важливою галуззю української економіки, а сільське населення залишається реальним резервом українства. Адже не скористатися дарованим природно-ресурсним потенціалом було б безглуздо. На Україну припадає приблизно 25% чорноземів світу, а площа сільськогосподарських угідь складає 43 млн га (72% від загальної площі країни).

У сьогоднішній Україні є помірно урбанізованою країною. Майже 31% населення живе у сільських територіях. Понад 80% усіх поселень – це поселення з числом жителів менше однієї тисячі осіб [11].

За рівнем забезпечення сільгоспугіддями Україна займає перше місце в Європі – 0,914 га на особу та 0,716 га на особу ріллі.

Україна серед лідерів на світовому ринку зерна. Ми упевнено вийшли на третє місце у світі по експорту зернових і займаємо близько 9% ринку. Попереду нас тільки США і ЄС.

У складній економічній та політичній ситуації в країні агросектору вдалося закріпитися на передовій економічній стабілізації країни. Це єдиний сектор, який навіть у кризовий 2014 рік на фоні загального падіння економіки, показав зростання. Динамічне нарощування ВВП сільського господарства та завоювання іноземних ринків спостерігалось і в 2015 році. У минулому році частка сільського господарства в структурі ВВП досягла 12%, а кількість жителів, зайнятих в сільському господарстві, склала 17% населення країни. Агросектор став ключовим джерелом надходжень валюти в країну та головною статтею у наповненні бюджету, що дозволило Україні увійти у ТОП-10 рейтингу найрозвинутіших аграрних країн.

Торгівля продукцією аграрного сектору є важливою складовою національної економіки. За підсумками першого кварталу 2016 року сільське господарство разом з харчовою промисловістю займає 42,6% у товарній структурі експорту [7].

За даними Держстату [5] індекс сільськогосподарського виробництва за результатами січня-листопада 2016 року склав 102,9 % до аналогічного періоду минулого року.

Зазначимо, що з липня поточного року цей показник перебуває у зоні вище 100%, чого не спостерігалось з грудня 2014 року. Найбільше зростання виробництва аграрної продукції відбулося у Вінницькій (113,2 %), Одеській (11,8 %) та Луганській (110,3 %, дані можуть бути уточнені) областях.

Також найбільший показник індексу за 11 місяців 2016 року спостерігався у сільськогосподарських підприємствах – 104 %. Натомість, у господарствах населення цей показник склав 101,6 % [6].

За даними 2016 року загальний експорт товарів з України складав близько 70%, решта 30% припадала на послуги. Тенденцією останніх 5 років є скорочення виручки від експорту товарів з одночасним скороченням експорту агропромислової продукції. Проте, не дивлячись на загальний негативний тренд, експорт агропромислової продукції скорочується значно швидшими темпами ніж аграрний, при цьому у 2016 році спостерігається зростання експорту сільськогосподарської продукції. Подібна тенденція зберіглася і в 2017 році. За перше півріччя 2017 року експорт сільськогосподарської продукції склав 8,7 млрд дол. США, що на 28,1% більше ніж за аналогічний період 2016 року.

На тлі спадаючого обсягу загальної експортної виручки зростає частка сільськогосподарської продукції. За останні 5 років частка продукції АПК у структурі експортної виручки України зросла з 26% у 2012 році до 42% у 2016. За перше півріччя 2017 року, частка сільськогосподарської продукції у структурі експорту України складає 42,2%. Проте варто зазначити, що основу аграрного експорту все ще становить експорт сировини, а саме продукція рослинного походження – пшениця, кукурудза, ячмінь та соєві боби. За січень-червень 2017 року сумарна частка продукції рослинництва у структурі аграрного експорту України складала 49,3% [2].

Не секрет, що для сільського господарства характерними є залежність отримання кінцевої продукції від сезонності та природно-кліматичних умов, уповільнений обіг коштів, висока капіталоємність виробництва, порівняно низька дохідність. Проте навіть за сприятливих економічних умов воно потребує фінансової підтримки держави, кредитів і регулювання процесу ціноутворення. Питання забезпечення виробників аграрної галузі фінансовими ресурсами, поза сумнівом, заслуговують на прискіпливу увагу.

Фінансування більшості сільськогосподарських підприємств сьогодні не можна визнати задовільним. Багато підприємств АПК не здатні реалізувати принцип самофінансування не лише розширеного, але і простого відтворення, що робить галузь інвестиційно непривабливою. Одним з чинників успішного розвитку сільського господарства є державна підтримка на державному і регіональному рівнях. Її ефективна реалізація сприяє створенню необхідних умов для сталого розвитку сільських територій, прискоренню темпів зростання обсягів виробництва та підвищенню його конкурентоспроможності [10].

Механізм державної підтримки аграрного сектору регулюється Законом України «Про державний бюджет України» і «Про державну підтримку сільського господарства України», а порядок витрачання бюджетних коштів щорічно визначається окремими постановами Кабінету Міністрів України.

Потягом останніх років вітчизняна державна підтримка АПК в Україні зазнала значних змін. Державна підтримка сільського господарства характеризувалась невеликими обсягами прямої державної підтримки та пільговим режимом сплати ПДВ, що було доволі значною за обсягами преференцією. Однак, було прийнято рішення про відміну цієї норми (спецрежму сплати ПДВ) з 1 січня 2017 року.

Нині у сфері державної підтримки агропромислового комплексу України визначають такі основні напрями:

- розробка та реалізація різних програм розвитку сільського господарства;
- підтримка сільськогосподарських товаровиробників за рахунок дотацій, субсидій і субвенцій;
- надання виробникам кредитів і позик на пільгових умовах;
- страхування аграрної галузі;

- розвиток зернового потенціалу. Важливе значення мають не лише обсяги державної підтримки, а й механізми її надання.

Держава здійснює регулювання гуртових цін окремих видів сільськогосподарської продукції, встановлюючи мінімальні та максимальні інтервенційні ціни, а також застосовуючи інші заходи, визначені Законом «Про державну підтримку сільського господарства», при дотриманні правил антимонопольного законодавства та правил добросовісної конкуренції.

Державою здійснюється цінове регулювання, зміст якого полягає у здійсненні Аграрним фондом державних інтервенцій в обсягах, що дозволяють встановити ціну рівноваги (фіксінг) на рівні, не нижчому за мінімальну інтервенційну ціну та не вищому за максимальну інтервенційну ціну. Держава не здійснює цінове регулювання за межами організованого аграрного ринку України.

Цінове регулювання здійснюється з використанням таких інструментів:

Товарні інтервенція. Товарні інтервенції здійснюються Аграрним фондом шляхом продажу (поставки) окремих об'єктів державного цінового регулювання на організованому аграрному ринку на умовах споту або форварду, з метою встановлення ціни рівноваги (фіксіngu) у розмірі, що не перевищує значення максимальної інтервенційної ціни.

Фінансова інтервенція. Фінансові інтервенції здійснюються Аграрним фондом шляхом придбання окремих об'єктів державного цінового регулювання на організованому аграрному ринку на умовах споту або форварду з метою встановлення ціни рівноваги (фіксіngu) у розмірі, який не є меншим значення мініимальної інтервенційної ціни.

Тимчасове адміністративне регулювання цін та тимчасова бюджетна дотація. Тимчасове адміністративне регулювання цін - комплекс адміністративних заходів, спрямованих на упередження чи зупинку спекулятивного або узгодженого встановлення цін продавцями та/або покупцями об'єктів державного цінового регулювання на організованому аграрному ринку, яке не може бути виправлено за стандартними процедурами державних інтервенцій.

Держава надає фінансову підтримку суб'єктів господарювання через механізм здешевлення кредитів та компенсації лізингових платежів. Здешевлення кредитів здійснюється в режимі кредитної субсидії та полягає у субсидуванні частини плати (процентів) за використання кредитів, наданих банками в національній та іноземній валюті. Компенсація лізингових платежів полягає у частковому відшкодуванні сплачених суб'єктами господарювання агропромислового комплексу лізингових платежів за придбані техніку та/або обладнання для агропромислового комплексу на умовах фінансового лізингу [1].

Порівнюючи обсяг державної підтримки в Україні з іншими країнами, можна стверджувати про високий показник надання державної підтримки (субсидій) сільському господарству у європейських країнах, що відповідно і формує вищий рівень конкурентоспроможності європейської аграрної продукції, порівняно з вітчизняною. В країнах ЄС діє єдина сільськогосподарська політика, загальний обсяг підтримки аграрного сектора в країнах Європейського Союзу в 2013-2014 роках склав майже 60 млрд євро щорічно, а це близько 525 євро/га або 20% від валової продукції сільського господарства. Залежно від країни державна підтримка галузі коливається, зокрема, у Нідерландах та Бельгії – близько 500 євро/га, Польщі - 345 євро/га, в той час як в Україні даний показник балансує в межах 10-20 євро/га (з урахуванням коштів, що залишались в рамках дії спеціального режиму з ПДВ).

Про низький загальний обсяг державної підтримки сільського господарства в Україні порівняно з іншими країнами також свідчить оцінка підтримки виробника (Producer Support Estimate – PSE), що проводить Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). Так, в ЄС 21% валової сільськогосподарської продукції компенсується державою за рахунок різних програм державної підтримки, Туреччині – 23%, РФ – 12%, Канаді – 11%, США – 7%, в той час як в Україні – 1-1,5% [3].

Згідно з документом, на розвиток АПК протягом 2018-2020 років із загального фонду держбюджету планується виділити 21 млрд грн.

Зокрема, у 2018 році заплановано виділення 6 млрд грн, в 2019 — 7 млрд грн, в 2020 — 8 млрд грн.

Зазначається, що гроші будуть витрачені на надання бюджетних дотацій, технічне переоснащення с/г виробництва, здешевлення кредитів і страхових платежів, кредитування фермерських господарств, стимулювання розвитку тваринництва і садівництва.

Крім того, згідно з документом, фінансове забезпечення проведення земельної реформи розплановане наступним чином: 453 млн грн — у 2018 році, 132 млн грн — у 2019, 297 млн грн — у 2020.

Зазначається, що гроші будуть направлені на проведення загальнонаціональної оцінки земель, переведення матеріалів державного фонду документації із землеустрою в електронний (цифровий) вигляд, підготовку до продажу земель с/г призначення, адміністрування Державного земельного кадастру [4].

Таблиця 1. Розділ видатків державного бюджету України на 2017 рік [1]

Найменування згідно з відомчою і програмною класифікаціями видатків та кредитування державного бюджету	Загальний фонд	Спеціальний фонд
Фінансова підтримка заходів шляхом здешевлення кредитів	300000,0	0,0
Дослідження, прикладні наукові та науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами і державним замовленням у сфері розвитку агропромислового комплексу, підготовка наукових кадрів, наукові розробки у сфері стандартизації та сертифікації сільськогосподарської продукції, дослідження та експериментальні розробки у сфері агропромислового комплексу	71479,5	48538,0
Фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі	55000,0	5000,0
Витрати Аграрного фонду пов'язані з комплексом заходів із зберігання, перевезення, переробки та експортом об'єктів державного цінового регулювання державного інтервенційного фонду	0,0	51400,0
Державна підтримка розвитку хмелярства, закладення молодих садів, виноградників та ягідників і нагляд за ними	75000,0	0,0
Державна підтримка галузі тваринництва	170000,0	0,0
Фінансова підтримка сільгосптоваровиробників	1473000,0	3301300,0

Сільське господарство отримує незначну підтримку у сфері страхування. Страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою - економічні відносини щодо страхового захисту майнових інтересів сільськогосподарських товаровиробників у разі настання певних подій (страхових випадків), визначених законом, за рахунок грошових фондів, що формуються у страховика шляхом сплати страхувальником страхових платежів (премій), частина яких компенсується за рахунок державних субсидій, та доходів від розміщення коштів цих фондів, яке здійснюється відповідно до положень закону і визначається наявністю та особливостями ризиків, носіями яких є сільськогосподарські рослини і тварини.

Основними принципами страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою є:

- підтримка стабільності фінансового становища і кредитоспроможності сільськогосподарських товаровиробників у разі загибелі (знищення, втрати), пошкодження застрахованого майна внаслідок несприятливих природно-кліматичних умов чи інших несприятливих подій, визначених у стандартних договорах страхування;
- обов'язковість укладення договору страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою як умови при наданні сільськогосподарським товаровиробникам окремих видів державної підтримки та дотацій, визначених Кабінетом Міністрів України;
- рівна доступність до державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників незалежно від їх організаційно-правової форми;
- забезпечення відшкодування збитку, завданого страхувальникам внаслідок настання страхових подій, у розмірі, порядку і на умовах, встановлених цим Законом;
- виконання зобов'язань України у сфері міжнародної торгівлі.

Право страхувати сільськогосподарську продукцію мають сільськогосподарські товаровиробники, що здійснюють свою діяльність на території України та відповідають визначеним Кабінетом Міністрів України критеріям (крім нерезидентів).

Сьогодні в Україні паритетними виробниками сільськогосподарської продукції є великі агрохолдинги та індивідуальні селянські господарства.

Скоординованість державної політики в сфері регіонального розвитку, агровиробництва та сільського розвитку на фоні широкої децентралізації відкриває для сільських територій нові можливості для прискореного розвитку.

Сьогодні головною метою політики держави в сільських територіях має стати політика, спрямована на нарощування доходів домогосподарств від власної діяльності, а не від рентних платежів

Інструментами такої політики має стати підтримка домогосподарств у інтенсифікації господарювання на індивідуальних селянських наділах та кооперації сільських індивідуальних господарств у тих нішах, які не можуть бути зайняті великими сільськогосподарськими підприємствами.

Великі сільськогосподарські товаровиробники мають розвивати у своєму виробництві нові напрями, які орієнтуються на окремі сегменти експорту, що потребують особливого догляду з боку людини і створюють умови для зайнятості місцевого населення. Держава та органи місцевого самоврядування мають вітати зусилля великих виробників щодо залучення у виробництво місцевого населення, створення умов для включення у товарне виробництво індивідуальних селянських господарств.

Розуміючи загальні тенденції щодо скорочення безпосередньої зайнятості у сільськогосподарському виробництві, має бути створена максимальна підтримка започаткування та розвитку у сільських територіях несільськогосподарського бізнесу, відновлення ремесел, створення невеликих підприємств в сфері легкої промисловості, послуг логістики, розвитку внутрішнього туризму [11]

Рішення проблем сталого розвитку економіки та підвищення добробуту населення України певною мірою визначається розвитком сільських територій. У нашій країні протягом багатьох десятиліть основним шляхом розвитку сільських територій був вузькогалузевий аграрний підхід. Це призвело до однобокого їх

розвитку, нераціонального розміщення на них продуктивних сил, нерозвиненості соціальної інфраструктури та інших серйозних проблем. Для подолання системної кризи, яка на сьогодні є в сільській місцевості України, необхідний перехід на траєкторію сталого розвитку, для чого потрібно глибоке наукове опрацювання механізмів його здійснення і зміни державної політики [12].

Головна мета сталого розвитку сільських територій полягає у створенні умов для досягнення благополуччя населення, формуванні у ній самобутньої соціо- еколого-економічної територіальної системи; в протидії антропогенного перевантаження і деградації ландшафту, збереженні культурних цінностей; в забезпеченні відтворення та довготривалого використання природних ресурсів для сільського господарства, місцевої промисловості, туризму, рекреації та інших сфер господарської діяльності. Таким чином, головна мета передбачає всебічне облаштування та забезпечення життя сільської частини суспільства.

Забезпечення сталого розвитку сільських територій є комплексною проблемою і можливе за умови: макроекономічної стабільності; збалансованого розвитку економіки; забезпечення економічного зростання в сільському господарстві; розширення несільськогосподарської зайнятості в сільській місцевості; досягнення на селі соціально близьких до міських умов отримання доходів і суспільних благ; поліпшення умов доступу господарюючих суб'єктів підприємницької діяльності на селі до ринків матеріально-технічних, кредитних, інформаційних, інших ресурсів; формування в сільській місцевості інститутів громадянського суспільства, що забезпечують захист економічних і соціальних інтересів різних груп сільського населення; здійснення програм поліпшення екологічної ситуації в сільській місцевості [12].

Висновок: Сьогодні держава йде на зустріч аграріям не шляхом забезпечення максимальної опіки над виробником, а стимулюючи ініціативу. На сьогодні фінансування більшості сільськогосподарських підприємств можна визнати не задовільним. Багато підприємств АПК не здатні реалізувати принцип самофінансування не лише розширеного, але і простого відтворення, що робить галузь інвестиційно-непривабливою. Державна підтримка на державному та регіональному рівнях – одним з чинників успішного розвитку сільського господарства. Її необхідність здійснювати з урахуванням специфіки регіональної ситуації, а також фінансових можливостей бюджету.

Аграрна політика країни має бути спрямована на розвиток сталого та конкурентоспроможного агропромислового виробництва, підвищення якості життя й соціальної інфраструктури на сільських територіях. У найближчій перспективі державі слід продовжувати політику участі в економічному процесі як безпосередньому суб'єкті суспільних і економічних відносин, що сприятиме посиленню підтримки ринкових інституцій і розвитку інфраструктури АПК.

Список використаних джерел

1. Граб Р. Державна підтримка – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ucab.ua/ua/doing_agribusiness/umovi_vedennya_agrobiznesu/derzhavna_pidtrimka
2. Гриценко Д. Основні показники зовнішньої торгівлі України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ucab.ua/ua/doing_agribusiness/zovnishni_rinki/osnovni_pokazniki_zovnishnoi_torgivli_ukraini
3. Данилишин Б. Нова державна підтримка агропромислового комплексу – шлях в нікуди – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ukr.lb.ua/economics/2016/04/07/332278_nova_derzhavna_pidtrimka.html
4. Офіційний портал органів виконавчої влади України – Режим доступу: www.kmu.gov.ua/
5. Офіційний сайт Державної служби статистики України - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України - Режим доступу – <http://minagro.gov.ua/node/22846>
7. Павленко О. Аграрний ренесанс VS політика популізму – [Електронний ресурс]. – Режим доступу *Ошибка! Недопустимый объект гиперссылки.*
8. Про державний бюджет України на 2017 рік: Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.
9. Про розподіл коштів, передбачених у державному бюджеті у 2017 році Міністерству аграрної політики та продовольства для фінансової підтримки сільськогосподарських товаровиробників: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.03.2017 // Урядовий кур'єр. – 2017. – № 50.
10. Пуцентайло П. Напрями вдосконалення державної підтримки сільського господарства України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http:// file:///C:/Users/Admin/Downloads/Tiru_2013_36_30.pdf](http://file:///C:/Users/Admin/Downloads/Tiru_2013_36_30.pdf)
11. Ткачук А. Сільські території у період змін. Нові можливості?! – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.csi.org.ua/silski-terytoriyi-u-period-zmin-novi-mozhlyvosti/struktura-naselennya-ukrayiny/>
12. Шпильова Ю. Б. Теоретичні засади розвитку сільських територій України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://file:///C:/Users/Admin/Downloads/eui_2014_1_79.pdf

References

1. Hrab R. Derzhavna pidtrymka [State Support]. http://ucab.ua/ua/doing_agribusiness/umovi_vedennya_agrobiznesu/derzhavna_pidtrimka.
2. Hrytsenko D. Osnovni pokaznyky zovnishnoi torhivli Ukrainy [Key Indicators of Ukraine's Foreign Trade]. http://ucab.ua/ua/doing_agribusiness/zovnishni_rinki/osnovni_pokazniki_zovnishnoi_torgivli_ukraini.

3. Danylyshyn B. Nova derzhavna pidtrymka ahropromysloвого kompleksu – shliakh v nikudy [The New State Support for Agro-industrial Complex is the Way to Nowhere]. https://ukr.lb.ua/economics/2016/04/07/332278_nova_derzhavna_pidtrimka.html.

4. Ofitsiyniy portal orhaniv vykonavchoi vlady Ukrainy [Official Portal of Executive Bodies of Ukraine]. www.kmu.gov.ua.

5. Ofitsiyniy sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy [Official Site of the State Statistics Service of Ukraine]. <http://www.ukrstat.gov.ua>.

6. Ofitsiyniy sait Ministerstva ahrarynoi polityky ta prodovolstva Ukrainy [Official Site of the Ministry of Agrarian Policy and Food of Ukraine]. <http://minagro.gov.ua/node/22846>.

7. Pavlenko O. Ahraryni renesans VS polityka populizmu [Pavlenko O. Agrarian Renaissance VS Populism Policy]. *Ошибка! Недопустимый объект гиперссылки*

8. Pro derzhavnyi biudzheth Ukrainy na 2017 rik: Zakon Ukrainy [Law of Ukraine «On the State Budget of Ukraine for 2017»]. <http://zakon2.rada.gov.ua>.

9. Pro rozpodil koshtiv, peredbachenykh u derzhavnomu biudzheti u 2017 rotsi Ministerstvu ahrarynoi polityky ta prodovolstva dlia finansovoi pidtrymky silskohospodarskykh tovarovyrobnykiv: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 01.03.2017 [Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine from 01.03.2017 «On On the Allocation of Funds in the State Budget in 2017 to the Ministry of Agrarian Policy and Food for the Financial Support of Agricultural Producers»]. – Government Courier. – 2017. – № 50.

10. Putsenteilo P. Napriamy vdoskonalennia derzhavnoi pidtrymky silskoho hospodarstva Ukrainy [Directions of Improving the Agriculture State Support in Ukraine]. http://file:///C:/Users/Admin/Downloads/Tiru_2013_36_30.pdf.

11. Tkachuk A. Silski terytorii u period zmin. Novi mozhlyvosti?! [Rural Areas During the Changes. New Opportunities?!]. <http://www.csi.org.ua/silski-terytoriyi-u-period-zmin-novi-mozhlyvosti/struktura-naselennya-ukrayiny>.

12. Shpylova Iu. B. Teoretychni zasady rozvytku silskykh terytorii Ukrainy [Theoretical Foundations of Ukraine Rural Territories Development]. http://file:///C:/Users/Admin/Downloads/eui_2014_1_79.pdf

ДАНИ ПРО АВТОРА

Овсієнко Анатолій Миколайович, старший викладач кафедри економіки ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди»
вул. Сухомлинського, 30, м. Переяслав-Хмельницький, Київська обл., 08401, Україна
e-mail: allaovsienko@mail.ru

ДАННЫЕ ОБ АВТОРЕ

Овсиенко Анатолий Николаевич, старший преподаватель кафедры экономики ГВУЗ «Переяслав-Хмельницкий ГПУ имени Григория Сковороды»
ул. Сухомлинского, 32, г. Переяслав-Хмельницкий, Киевская обл., 08401, Украина
e-mail: allaovsienko@mail.ru

DATA ABOUT THE AUTHOR

Ovsiienko Anatolii Mykolaiovych, Senior Lecturer of the Chair of of economics department Pereiaslav-Khmelnyskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University
30, Sukhomlinskogo Street, Kyiv region, 08401, Ukraine
e-mail: allaovsienko@mail.ru

УДК 339.137.2

DOI: 10.24411/2306-546X-2017-00031

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Паламарчук О.М.

Ключові слова: механізм, конкурентоспроможність підприємства, організація, структурні елементи, управління.

ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИЙ МЕХАНИЗМ УПРАВЛЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬЮ ПРЕДПРИЯТИЯ

Паламарчук О.Н.

Предметом исследования является формирование организационно-экономического механизма, который способен обеспечить эффективность управления и конкурентоспособность предприятия.

Цель статьи заключается в определении наиболее рационального способа построения обратной связи в организационно-экономическом механизме управления конкурентоспособностью промышленного предприятия для его эффективного функционирования и развития.